

Stanisław Kubiak

Biblioteka Główna UAM w dwudziestoleciu Polski Ludowej

Zeszyty Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.
Biblioteka 6/61, 33-49

1966

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stanisław K u b i a k

BIBLIOTEKA GŁÓWNA UAM W DWUDZIESTOLECIU POLSKI LUDOWEJ

A. Wstęp

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu została powołana do życia w 1919 r. jako składowa część Uniwersytetu Piastowskiego^x. Organizatorzy Uniwersytetu określili ściśle zadania, które Biblioteka miała realizować. Na pierwszy plan wysunięto obowiązek organizowania warsztatu dla naukowej i dydaktycznej działalności katedr uniwersyteckich. Biblioteka miała także uczestniczyć aktywnie w repolonizacji zachodnich ziem polskich, które przez dziesięć lat znajdowały się pod silnym naporem germanizacyjnym.

W latach 1919-1939 dokonano poważnej pracy w zakresie repolonizacji księgozbiorów bibliotecznych, zwiększając ich liczbę o ponad 200 000 jednostek. Zwracano uwagę na nabywanie cennych obiektów, aczkolwiek w tym zakresie nie osiągnięto poważniejszych rezultatów. Biblioteka nie

^x Biblioteka Uniwersytecka została zorganizowana na bazie istniejącej od 1902 r. Kaiser-Wilhelm-Bibliothek.

posiadała większej liczby rękopisów, starych druków, czy też innych obiektów zbiorów specjalnych.

Zwracano uwagę na podnoszenie fachowych kwalifikacji personelu, organizując różne kursy dokształcające. Podjęto także prace naukowo-badawcze, obejmujące różne dziedziny wiedzy.

Realizując zadania usługowe, szczególną uwagę zwracano na rozwój czytelnictwa. W tym zakresie Biblioteka osiągnęła poważne wyniki. Ogólna liczba zapisanych czytelników w 1938 r. przekroczyła 5 000 osób; udostępniono im ponad 100 000 tomów.

W okresie międzywojennym Biblioteka nie uzyskała żądanych pomieszczeń na cele magazynowania książek i na czytelnie.

B. Bilans strat wojennych

Okres okupacji hitlerowskiej zahamował znacznie tempo rozwoju Biblioteki Uniwersyteckiej, jako polskiej placówki naukowej i usługowej. Władze okupacyjne podjęły akcję germanizowania zbiorów. Usuwano całe partie polskich książek i czasopism; zlikwidowano dział polskiej literatury dziecięcej, a rozproszeniu uległy czasopisma polskie, które zostały zdeponowane w nieodpowiednich składnicach i tam poważna ich część uległa zniszczeniu (ponad 20 000 tomów); także cenny zespół dubletów (80 000 tomów) został bądź wywieziony do Rzeszy, bądź też zdeponowany w różnych składnicach.

Niepowetowane straty poniosła Biblioteka w stanie osobowym; wielu wysoko kwalifikowanych pracowników z okresu międzywojennego nie stawiło się na posterunku pracy po zakończeniu działań wojennych.

W czasie walk w styczniu i lutym 1945 r. w Poznaniu Biblioteka nie ucierpiała w takim stopniu, jak wiele innych budynków w tym mieście. Ocalał księgozbiór. Wnętrze gmachu Biblioteki zaraz po wyzwoleniu znajdowało się jednak w opłakanym stanie; pomieszczenia biurowe i czytelnie były zdemastowane, wszystkie szyby w budynku wybite na skutek strzelaniny i wstrząsów. Trzeba było poświęcić wiele środków i wysiłku, aby w możliwie najkrótszym czasie oddać obiekt do użytku uczelni i Poznania.

C. Charakterystyka pierwszego okresu powojennego

Start Biblioteki po wyzwoleniu w 1945 r. był bardzo trudny; w pierwszych miesiącach praca koncentrowała się nad porządkowaniem gmachu i czytelni; trudności uzyskania materiałów budowlanych i szkła przesunęły termin otwarcia Biblioteki. Nie docierały transporty z węglem, co w warunkach, kiedy budynek nie był dostatecznie oszklony, uniemożliwiało wykonywanie planowych zadań w sezonie zimowym 1945/1946.

Nad kłopotami i trudnościami dominował jednak entuzjazm i zapał do pracy grona bibliotekarzy, którzy, nie otrzymując przez okres trzech miesięcy poborów, zadowalali się posiłkami otrzymywanymi w publicznych kuchniach.

W pierwszej fazie odbudowy Biblioteki pracownicy spełnili bardzo ważne zadania; nie dopuścili do rozgrabienia cennych zbiorów bibliotecznych, a równocześnie zabezpieczali zbiory porzucone i opuszczone, obejmując tą akcją miasto Poznań, później także województwo poznańskie i niektóre regiony Ziemi Odzyskanych. Utworzona w Bibliotece na podstawie decyzji władz centralnych Składnica Zbiorów Opuszczonych i Porzuconych przysporzyła kadrze bibliotekarzy wiele pracy i kłopotów. W okresie trzech lat zdołano zabezpieczyć około 1000 000 tomów. Prowadzono akcję zwracania książek ich właścicielom, zaopatrywano z tej puli w księgozbiory nowe utworzone uczelnie i inne placówki naukowe w całym kraju.

Rok 1945 otworzył nowy okres intensywnego rozwoju Biblioteki. Po pokonaniu pierwszych trudności okazało się, że przed Biblioteką zarysowały się dobre perspektywy. Miała ona aktywnie uczestniczyć w walce o rozwój nauki i kultury, stać się największą biblioteką naukową w zachodnio-północnej części Polski. Powstały obiektywne możliwości do wykonania poważnych zadań; Biblioteka bowiem stała się jednostką budżetową skarbu państwa i zaczęła uzyskiwać poważne dotacje; wzrastała liczba zatrudnionych pracowników; przede wszystkim jednak uległ zasadniczej zmianie księgozbiór, którym zaczęły się interesować różne ośrodki badawcze.

D. Baza materialna

Biblioteka mogłaby osiągnąć jeszcze lepsze wyniki, gdyby posiadała odpowiednią bazę materialną. Szczególne trudności występowały w zakresie lokali na magazyny, czytelnie i pracownie specjalistyczne.

Już w 1928 r. podjęto wysiłki na rzecz rozbudowy magazynu bibliotecznego. Konieczność tej inwestycji uzasadniono przeciążeniem stropów gmachu magazynowego, wybudowanego w 1902 r. i obliczonego na około 300 000 tomów.

Po wojnie dopiero doczekały się częściowej realizacji postulaty wysuwane w latach 1928-1938. W 1947 r. wyasygnowano pierwsze sumy na dokumentację obiektów bibliotecznych i wkrótce podjęto realizację tytułu inwestycyjnego, przerwano niestety w 1951 r. W tym czasie Biblioteka uzyskała nowy obiekt przylegający do starego gmachu. W rezultacie uległy nieco poprawie lokale pracowni bibliotecznych; uzyskano dużą czytelnię czasopism, można było znacznie usprawnić funkcjonalny obieg książki w toku jej opracowywania i udostępniania. Niestety 1/5 część kubatury nowego obiektu przeznaczono na mieszkania dla pracowników uniwersyteckich i pomieszczenia Zarządu Inwestycji Szkół Wyższych.

Podjęta w 1948 r. rozbudowa Biblioteki nie rozwiązała najistotniejszych potrzeb; nie uzyskano nowej powierzchni magazynowej i czytelni.

W 1965 r. Biblioteka znalazła się w niezmiernie trudnej sytuacji lokalowej. Wzrastająca systematycznie liczba wpływów bibliotecznych i liczba czytelników oraz udostęp-

nianych książek, stale pogłębiająca się specjalizacja wewnętrzzbiblioteczna - systematycznie potęgowały trudności lokalowe i ograniczały możliwości szerszej działalności.

Wzrastająca liczba studentów, powstanie nowych instytutów naukowo-badawczych i wzrost poziomu kulturalnego mieszkańców Poznania w ogóle - to główne przyczyny szybkiego rozwoju czytelnictwa. Istniejące dotychczas czytelnice nie zaspokajają potrzeb. W obecnych warunkach lokalowych nie można: 1. uruchomić pokoi dla indywidualnej pracy części czytelników (czytelń mikrofilmów, pokoi wyposażonych w maszyny do pisania itp.), 2. czytelni naukowej (na 120 miejsc), 3. czytelni studenckiej, 4. czytelni zbiorów specjalnych. Dla zapewnienia normalnej pracy i zaspokojenia stale wzrastających potrzeb należałoby w możliwie najkrótszym czasie powiększyć liczbę miejsc czytelniczych i utworzyć czytelnie specjalistyczne z odpowiednio dobranymi księgozbiorami podręcznymi.

W okresie ostatniego dwudziestolecia uległa zasadniczej zmianie merytoryczna zawartość i jakość zgromadzonego w Bibliotece księgozbioru. Przede wszystkim w zbiorze znalazły się: stare druki, rękopisy, kartografia, musica-lia, dokumenty życia społecznego i ikonografia. W związku z powyższym istnieje już obecnie uzasadniona potrzeba utworzenia odpowiednio wyposażonych pracowni: 1. muzycznej, 2. kartograficznej, 3. dokumentów życia społecznego.

Potrzeby lokalowe wynikają także dodatkowo z tego, że Biblioteka prowadzi zajęcia dydaktyczne dla studentów

pierwszego roku studiów w wymiarze 4-6 godzin dla każdej grupy studenckiej. W najbliższej przyszłości w związku z dużym zapotrzebowaniem kadr bibliotekarzy i dokumentalistów, Biblioteka podejmie się obowiązku prowadzenia dodatkowej pracy szkoleniowej.

Mimo że Biblioteka nie uzyskała wymaganej nowej powierzchni, w okresie ostatnich paru lat, dzięki decyzjom organów uczelni, nastąpiła ogólna poprawa w zakresie wyposażania pracowni dla personelu, czytelników, wypożyczalni oraz uczyniono poważny krok naprzód w kierunku mechanizacji. Był to niewątpliwie poważny wysiłek finansowy i organizacyjny, bardzo wysoko oceniany przez pracowników i czytelników. Trudności może rozwiązać jedynie nowy gmach biblioteczny, który winien zostać wybudowany w możliwie najkrótszym terminie.

E. Struktura organizacyjna i zagadnienia kadrowe

Działalność ustawodawcza po 1945 r. stworzyła o wiele lepsze warunki bibliotekom naukowym, aniżeli w okresie międzywojennym. Zasadnicze zmiany nastąpiły w zakresie struktury organizacyjnej. Ustawa o szkolnictwie wyższym w 1958 r. określiła bibliotekę główną jako zakład naukowy i usługowy. Zarządzenie Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 stycznia 1964 r. wniosło dalsze doniesienie postanowienie w sprawie utworzenia czternastu oddziałów i dwunastu sekcji w ramach struktury organizacyjnej Biblioteki Głównej Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Dzięki

tej decyzji Biblioteka posiada 26 komórek, obejmujących określone dziedziny działalności bibliotecznej. Są to:

1. Oddział Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów
 - a) Sekcja wydawnictw krajowych
 - b) Sekcja wydawnictw zagranicznych
 - c) Sekcja dubletów i wydawnictw zbędnych
2. Oddział Opracowania Druków Zwartych, Nowości
 - a) Sekcja katalogowania alfabetycznego
 - b) Sekcja inwentarza i przysposobienia książki
3. Oddział Opracowania Wydawnictw Ciągłych Nowych
4. Oddział Katalogowania Rzeczowego Zbiorów
5. Oddział Magazynów i Konserwacji Zbiorów
 - a) Sekcja magazynów i skontrum
6. Oddział Katalogów
7. Oddział Udostępniania Zbiorów
 - a) Sekcja czytelní
 - b) Sekcja wypożyczenia
8. Oddział Informacyjno-Bibliograficzny
 - a) Sekcja dokumentacji i wystaw
 - b) Sekcja bibliotekoznawstwa
 - c) Sekcja informacji naukowej
9. Oddział Prac Naukowych, Organizacyjno-Naukowych i Dydaktycznych

10. Oddział Bibliotek Zakładowych

11. Oddział Zbiorów Specjalnych

- a) Sekcja zbiorów kartograficznych
- b) Sekcja zbiorów muzycznych
- c) Sekcja dokumentów życia społecznego

12. Oddział Starych Druków

13. Pracownia Fototechniczna

14. Pracownia Konserwatorska

Ustawodawstwo dotyczące zagadnień kadrowych wykazywało poważne wahania. Nie było ono tak konsekwentne, jak w przypadku zagadnień organizacyjnych. Zasadniczy wpływ na usytuowanie bibliotekarzy szkół wyższych posiadała ustawa z 1958 i wydane w 1960 r. zarządzenie wykonawcze. Na ich podstawie dokonano podziału pracowników bibliotecznych na dwie grupy: bibliotekarzy dyplomowanych i służbę biblioteczną. W przypadku Biblioteki Głównej UAM do grupy bibliotekarzy dyplomowanych weszło 17 pracowników o najdłuższym stażu pracy i doświadczeniu. Liczba osób, oczekujących na przegrupowanie w skład bibliotekarzy dyplomowanych, powiększa się systematycznie.

Nastąpiła stabilizacja kadry bibliotecznej, z roku na rok wzrastała liczba zatrudnionych. Na przykład w 1931 r. Biblioteka posiadała 24 pracowników bibliotecznych i obsługi, a w 1964 r. już 105. W związku z tym istniała stała potrzeba doksztalcania pracowników, podnoszenia ich kwalifikacji. W przeszłości Biblioteka zatrudniała naj-

wyżej dwóch pracowników ze stopniami doktorów lub docenta; w 1964 r. sześciu pracowników posiadało stopnie naukowe doktorów i dwóch pracowników było docentami; trzy habilitacje były w toku, a ośmiu pracowników pisało prace doktorskie.

Znamienne, że uzyskanie stopni naukowych wywarło poważny wpływ na efekty produkcyjne, szczególnie na jakość wykonywanych zadań.

Równocześnie wzrastała ranga Biblioteki jako zakładu naukowego i dydaktycznego. W oparciu o tę kadre Biblioteka będzie mogła podjąć nowe zadania w zakresie kształcenia bibliotekarzy.

Zdobywanie kwalifikacji przez personel Biblioteki odbywało się w atmosferze żywego zainteresowania i aktywnego poparcia ze strony władz uniwersyteckich. Pracownicy Biblioteki korzystali z urlopów naukowych i stypendiów naukowych.

W okresie od 1958 do czerwca 1965 r. nastąpiła zasadnicza zmiana uposażeń pracowników bibliotecznych. Przy uwzględnieniu, że w tym czasie liczba zatrudnionych bibliotekarzy (bez obsługi) wzrosła o 18 osób, wskaźnik wzrostu uposażeń wynosił 309%. Nie ulega wątpliwości, że był to czynnik mobilizujący załogę do wzmożonej wydajności pracy i wykonywania coraz większego zakresu zadań.

F. Księgozbiory

W 1919 r. księgozbiory Biblioteki liczyły 251 116 tomów. W latach 1919-1939 nastąpił wzrost liczby księgozbiorów do 502 610 tomów, a w okresie Polski Ludowej (do końca 1964 r.) Biblioteka osiągnęła 1 000 000 tomów.

Biblioteka gromadziła zbiory poprzez:

1. Kupno. W latach 1945-1964 zakupiono 100 000 tomów, z tego około 80% literatury zagranicznej.

2. Egzemplarz obowiązkowy. Na podstawie ustawy z 1947 roku Biblioteka otrzymuje egzemplarz obowiązkowy i po przeprowadzeniu selekcji część włącza się do zbiorów. Tą drogą po 1945 r. do zbiorów wpłynęło około 120 000 tomów.

3. Dary. Przekazują je instytucje i osoby prywatne z kraju i zagranicy. Biblioteka włączyła 26 000 jednostek.

4. Wymiana. Dział ten rozrastał się systematycznie. W 1946 r. Biblioteka prowadziła wymianę z 9 państwami, a w 1964 r. już z 45 państwami, posiadając tam 372 punkty wymiany. Liczba kontrahentów systematycznie wzrasta. Wymienia się w zasadzie wydawnictwa uniwersyteckie. Redakcja wykazuje w tym zakresie dużą pomoc Bibliotece, przekazując na cele wymiany każdą żadaną liczbę egzemplarzy.

W okresie powojennym Biblioteka włączyła do zbiorów 36 000 jednostek uzyskanych z wymiany, w roku 1964 natomiast aż do 5000 tomów. Wartość książek i czasopism otrzymanych w 1964 r. wynosiła 145 000 zł.

Ze względu na to, że otrzymywane egzemplarze z wymiany są coraz wartościowsze, w tym setki tytułów czasopism, zamierza się systematycznie zwiększać tę formę pracy.

5. Zbiory zabezpieczone. W latach 1945-1948 Biblioteka zabezpieczyła 1 000 000 tomów książek opuszczonych i porzuconych. Wiele książek przekazano innym bibliotekom i osobom prywatnym. Do zbiorów Biblioteki Głównej UAM włączono z tej partii zbiorów około 220 000 tomów, w tym 45 000 starodruków, 10 000 jednostek zbiorów kartograficznych, 8000 jednostek zbiorów muzycznych, 2000 rękopisów 2000 jednostek zbiorów graficznych.

Biblioteka śledziła uważnie tendencje rozwoju księgozbioru pod względem jego treści merytorycznej. Starano się zabezpieczać działalność naukową i dydaktyczną wszystkich kierunków uniwersyteckich. W zgromadzonym po 1945 r. zbiorze przeważa jednak humanistyka. Był to w dużej mierze rezultat włączonych druków z zespołu zbiorów zabezpieczonych, wśród których dominowała humanistyka. Dla przykładu podajemy, że pozycje z dziedziny nauk społeczno-politycznych wynosiły 14,4% ogólnej liczby wpływów po 1945 r., filologii indoeuropejskiej 10,5%, historii 9%, techniki, rolnictwa, sportu 8,2%, sztuki 5,2%, filologii polskiej 6,3%, nauk przyrodniczych 7,1%, matematyki, astronomii 1,9%.

G. Udostępnianie zbiorów

W okresie od 1945 r. znacznie wzrosło udostępnianie zbiorów. W 1946 r. było zapisanych 2822 czytelników, a w 1964 r. liczba ta wynosiła już 6692 osoby. Rzutowało to w sposób zasadniczy na liczbę udostępnionych dzieł: w 1947 roku liczba udostępnień wynosiła 48 000 książek, w 1958 r. - 131 000, w 1964 r. - 191 000 książek. Możliwości w tym zakresie są o wiele większe. Zadania naukowe i dydaktyczne Uniwersytetu stawiają przed Biblioteką coraz większe zadania. Analiza udostępniania wykazuje jednak, że około 30% studentów studiów dziennych nie korzysta w ogóle ze zbiorów Biblioteki Głównej. Część czytelników (20%) czyta tylko jeden lub dwa podręczniki. Studenci prawie wcale nie czytają literatury w językach obcych.

Czytelnictwo i liczbę udostępnionych dzieł będzie można poprawić w najbliższym czasie, jeżeli:

a) powiększy się liczbę miejsc w czytelniach; istnieje pilna potrzeba uruchomienia czytelni studenckiej;

b) zwiększy się operatywność magazynu bibliotecznego; magazyn jest przeładowany, książki poustawiane na podłogach, futrynach okien, na strychach, w kilku oddzielnych pomieszczeniach. Konieczne jest zwiększenie liczby magazynierów. Należy dążyć do natychmiastowego dostarczania książek czytelnikom;

c) będzie się przeciwdziałać ponadterminowemu przetrzymywaniu książek.

H. Praca naukowa i dydaktyczna

Biblioteka Uniwersytecka stała się jednym z podstawowych zakładów naukowych i dydaktycznych uczelni. Był to niewątpliwie wynik działalności praktycznej i ustawodawczej rządu Polski Ludowej. Stanowi to bardzo doniosły przejaw stabilizacji bibliotek wyższych uczelni w Polsce. Pod tym względem bibliotekarstwo polskie wyraźnie zdystansowało wiele państw.

Podjęcie się prowadzenia zajęć dydaktycznych przez biblioteki naukowe, szczególnie biblioteki szkół wyższych, stanowiło ważny czynnik w procesie włączania tych placówek do realizacji zadań dydaktyczno-wychowawczych wyższych uczelni. Zajęcia dydaktyczne obejmowały własną kadre bibliotekarzy oraz studentów specjalistycznych studiów bibliotekoznawczych. Od szeregu lat Biblioteka organizowała szkolenie dla wszystkich studentów pierwszego roku studiów. Były to zajęcia obowiązkowe, w wymiarze od 4 do 6 godzin dla każdej grupy studenckiej.

Zajęcia dydaktyczne były prowadzone na wysokim poziomie. Zespół pracowników wykazał duże umiejętności w pracy dydaktyczno-wychowawczej i zdobył poważne doświadczenia do dalszej pracy w tym zakresie.

W miarę realizacji zadań usługowych i wzrostu liczby zatrudnionych pracowników powstawały powoli możliwości pracy badawczej, prowadzonej początkowo przez wąski zespół, który stopniowo się poszerzał.

Zakres problematyki badawczej był różnorodny. Niestety nie udało się realizować bardzo potrzebnej tematyki bibliotekoznawczej, szczególnie z zakresu technik bibliotecznych.

Publikacje pracowników Biblioteki

Rok	Licz- ba auto- rów	Licz- ba pozy- cji wyd.	Licz- ba stro- nic	Biblio- teko- znaw- stwo	His- to- ria	Inne	Zwar- te	Arty- kuły	Re- cen- zje
1946	1	4	20	3	1	-	-	4	-
1947	6	9	85	-	2	7	2	5	2
1948	3	6	65	1	2	3	-	5	1
1949	1	1	6	-	-	1	1	-	-
1950	2	2	22	1	-	1	-	1	1
1951	1	1	2	-	-	1	-	1	-
1952	3	3	31	2	-	1	1	2	-
1953	3	3	46	1	1	1	-	2	1
1954	6	7	434	3	-	4	1	5	1
1955	6	6	393	4	-	2	2	4	-
1956	10	13	214	6	4	3	1	12	-
1957	10	22	250	5	5	12	-	19	3
1958	22	38	880	19	10	9	3	34	1
1959	24	31	825	15	11	5	3	24	4
1960	21	40	960	17	10	13	5	30	5
1961	17	39	940	14	15	10	3	29	7
1962	20	42	600	21	16	5	4	28	10
1963	24	34	990	24	4	6	3	25	6
1964	22	38	930	14	15	9	10	22	6
Razem:	202	339	7693	150	96	93	39	252	48

Zestawienie wykazuje 339 publikacji, w tym 150 z zakresu bibliotekarstwa. W grupie tej przeważały jednak bibliogra-

fie, bądź też artykuły o charakterze informacyjnym. Pokaż-
na liczba prac dotyczyła problematyki historycznej, peda-
gogicznej, geograficznej, językoznawczej itd. - o łącznej
liczbie 189 publikacji.

W najbliższej przyszłości ulegnie zmianie proporcja
tematyki na korzyść bibliotekoznawstwa. Jest to ściśle
związane z aktualnymi potrzebami państwowymi ze względu na
stały wzrost znaczenia informacji naukowo-technicznej. Z
punktu widzenia najbliższych zadań Biblioteki prace ba-
dawcze z zakresu bibliotekoznawstwa stanowić będą podsta-
wowy warunek spełnienia obowiązku kształcenia kadr bi-
bliotekarzy na średnim i wyższym poziomie.

I. Uwagi końcowe

Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu spełniła ważną ro-
lę w rozwoju naukowego środowiska poznańskiego. Stanowiła
ona warsztat pracy naukowej i dydaktycznej nie tylko Uni-
wersytetu, ale wszystkich szkół wyższych i innych zakła-
dów naukowych. Biblioteka uczestniczyła aktywnie w proce-
sach integracyjnych Ziemi Odzyskanych i w dalszym ciągu
utrzymuje żywe kontakty z szeregiem ośrodków w Szczeciń-
skiem, Koszalińskim i Zielonogórskim.

Po pokonaniu trudności w pierwszym okresie powojennym
Biblioteka przystąpiła do gromadzenia zbiorów, tworząc w
wyniku ofiarnej pracy bibliotekarzy wartościowy milionowy
księgozbiór, który cieszy się ogromnym uznaniem wśród
pracowników nauki i młodzieży studiującej.

W dwudziestoleciu władzy ludowej w Polsce Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu osiągnęła największe wyniki w swej historii. Zgromadzony milionowy księgozbiór, w tym dziesiątki tysięcy jednostek zbiorów specjalnych predysponują Bibliotekę Uniwersytecką do wypełnienia poważnych zadań.

Dalszy rozwój Biblioteki jest jednak zależny w poważnej mierze od poprawy warunków lokalowych. Trudności wystąpiły, i w najbliższym czasie się pogłębią, w zakresie magazynowania książek. Nienajlepiej przedstawia się także sytuacja w czytelnich. Rozwiązania oczekuje sprawa wyposażenia technicznego i mechanizacji prac bibliotecznych w ogóle.

W następnym dwudziestoleciu Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu wchodzi już jako wielka Biblioteka o przeszło milionowym księgozbiorze i posiada duże doświadczenie. Będzie ona mogła spełniać rolę olbrzymiego warsztatu pracy dla setek uczonych i tysięcy kształcących się obywateli.